

UPPLÅTELSEBREF, n. 3. Laga handling, hvarigenom något upplåtes åt en person.

UPPLÄGGA, v. a. 2. (böjes som *Lägga*) 1) Lägga på ett högt, högre ställe, på en upphöjd plan. *U. något på hyllan. U. ett lik på ett bord.* — 2) Framlägga. *U. penningar på disken.* — 3) Lägga öppen. *U. sina kort.* — 4) Lägga upp på hvarst annat, i hög, hop, hvarf, lager. *U. ved i famnmått.* — 5) (fig.) Lägga i förråd; samla ihop, spara ihop. *U. varor i magasin. U. salt, spannmål. U. något i förråd.* — 6) *U. maten*, upptaga den ur gryta, panna och lägga den på fat, o. s. v. *U. hår*, lägga det på något visst prydligt sätt. *U. bank, en bok, en klädning, ett skepp*, se *Lägga upp*. — Äfv. *Lägga upp* (hellre för bem. 5). — *U. plagd*, part. pass. *U. t spel*, så säkert, att det kan läggas upp. *U. t råd*, aftalad anläggning, tillställning. — *U. plägande*, n. 4. o. *U. plägning*, f. 2.

UPPLÄNGA, f. 1. (skepp.) *U. gor* kallas de timmer på ett fartyg, som äro med foten ställda på öfra ändan af botenstocken och fastbultade vid öfra hälften af zittan.

UPPLÄRA, v. a. 2. Gifva fullkomlig lärdom, undervisning. Brukas ej i fråga om studier. *U. någon i ett yrke.* — Äfv. *Lära upp*.

UPPLÄSA, v. a. 2. I. Medelst nyckel öppna. *U. en dörr, ett skrin.* — Äfv. *Läsa upp*. — *U. pläsande*, n. 4. o. *U. pläsning*, f. 2.

UPPLÄSA, v. a. 2. II. Läsa högt (tryckt, skrifvet, eller ur minnet). *U. ett protokoll. U. något ur minnet.* — Äfv. *Läsa upp*. — *U. pläsande*, n. 4. o. *U. pläsning*, f. 2.

UPPLÖJA, v. a. 2. 1) Genom plöjning upptaga ur lunda. *U. obrukad jord.* — 2) Plöja (åker) första gången. — 3) Vid plöjning blotta, få upp i dagen. *U. nedgräfdas penningar, ben af menniskor.* — Äfv. *Plöja upp*. — *U. plöjande*, n. 4. o. *U. plöjning*, f. 2.

UPPLÖPA, v. n. 3. (böjes som *Löpa*) 1) Löpa uppåt, uppför, i höjden; raka upp. — Vanligare *Löpa upp*. — 2) (fig.) Tilltaga, stiga; äfv. belöpa sig. — Vanligare *Löpa upp*. — 3) (om maskor, sömmar, m. m.) Se *Löpa upp*. — *U. plupen*, part. pret. *U. maska*, som gått upp. *U. ränta*, förfallen till betalning. — *U. plöpande*, n. 4. o. *U. plöpnig*, f. 2.

UPPLÖSA, v. a. 2. 1) Lösa, taga upp (något knutet o. s. v.). *U. en knut.* — 2) (kem.) a) Så förena en fast kropp med en vätska, att han i denna förening blir flytande. *U. metaller i syror. U. salt i vatten.* — b) Se *Analysera*. — 3) (fig.) a) Åtskilja (en församling, förening). *U. en sammankomst, ett samfund. U. ett äktenskap.* — b) Utreda, förklara. *U. ett problem. U. gåtan.* — c) (i musik) *U. ett ackord*, öfvergå från ett dissonerande i ett konsonerande ackord. — Äfv. *Lösa upp* (isynn. för bem. 1). — *U. plösande*, n. 4.

UPPLÖSLIG, a. 2. Som kan upplösas.

UPPLÖSLIGHET, f. 3. Egenskapen att kunna upplösas.

UPPLÖSNING, f. 2. 1) Handlingen eller verknigen, hvarigenom något upplöses. Jfr. *U. plösa*, alla bem. *U. af en knut. U. af ett äktenskap, af ett problem. Ett ackords u.* — 2) (kem.) a) Se *Lösning*, bem. 3. — b) Se *Analys*. — 3) Se *Anarki*. — *Ss. U. stillstånd*.

UPPMANA, v. a. 1. Under åberopande af pligt, skyldighet, nödvändighet o. s. v., genom tal eller skrift, påyrka något af en person. *U. någon till hörsamhet.* — Äfv. *Mana upp*. —

Syn. Mana, Anmana, Uppfordra. Se äfv. *Uppmuntra*. — *Uppmanande*, n. 4. o. *Uppmaning*, f. 2.

UPPMARSCHERA, v. a. 1. Marschera uppåt, uppföre eller fram. — Äfv. *Marschera upp*. — *Uppmarschering*, f. 2.

UPPMETA, v. a. 1. Fånga genom mete. — Äfv. *Meta upp*. — *Uppmetande*, n. 4.

UPPMJUKA, v. a. 1. Göra mjuk, mjukare. *U. ett plåster.* — Äfv. *Mjuka upp*. — *Uppmjukande*, n. 4. o. *Uppmjukning*, f. 2.

UPPMOTA, v. a. 1. Mota uppåt, till ett högre ställe; upptrifva. — Äfv. *Mota upp*. — *Uppmotande*, n. 4.

UPPMUDDRA, v. a. 1. Genom muddring göra djupare. *U. en å.* — Äfv. *Muddra upp*. — *Uppmuddring*, f. 2.

UPPMUNTRA, v. a. 1. Lifva ens sinne, mod; gifva, återgifva liflighet, godt lynne, munterhet, hopp, mod, förtröstan; äfv. egga, uppmanna, uppsporra. *U. en sorgsen vän. U. någon i dess olycka. U. en att försöka. U. soldaterna till nytt anfall.* — Äfv. *Muntra upp*. — *Uppmuntrande*, n. 4.

UPPMUNTRAN, f. sing. indef. eller **UPPMUNTRING**, f. 2. 1) Lifvande af ens sinne, mod, hopp. — 2) Uppmuntrande tal, ord, skrift.

UPPMURA, v. a. 1. Uppföra, uppbygga af mursten. — Äfv. *Mura upp*. — *Uppmuran-de*, n. 4. o. *Uppmurning*, f. 2.

UPPMYNTA, v. a. 1. Till myntning använda allsammans (af ett metallförråd). *Allt silfret är u. dt.* — Äfv. *Mynta upp*.

UPPMÅLA, v. a. 1. Genom målning gifva nytt utseende. — Äfv. *Måla upp*. — *Uppmålande*, n. 4. o. *Uppmålning*, f. 2.

UPPMÄRKSAM, a. 2. 1) Som noga ger akt på något. *U. åhörare, åskådare, läsare. Vara u. på allt. U. på sitt eget bästa. Göra en u. på något.* — *Syn. Aktgifvande, Attentlös; (fam.) Andäktig.* — 2) Som ger akt på hvarje tillfälle att tjena, hjälpa en annan, visa artighet, o. s. v. *Vara, visa sig u. mot någon.*

UPPMÄRKSAMHET, f. 3. 1) Själens oafslätliga riktning på ett föremål, för att vinna noggrannare kunskap derom eller bättre ernå dermed åsyftade ändamål. *Sinlig u.*, sinnenas riktning på ett föremål, för att tydligt förnimma det samma. *Intellektuel u.*, riktningen af förståndets kraft, för att jemföra och sammanbinda begrepp. *Vända, rikta, fästa sin u. på något. Väcka, fästa ens u. på något. Göra u. på, vid, lemna u. åt, gifva akt på. Lemna utan u.*, ej gifva akt på, ej bry sig om. *Med u. betrakta, läsa något. Med u. följa ens rörelser.* — *Syn. Aktgifvande, Akt, Attention; (fam.) Andakt.* — 2) Uppseende. *Det väckte mycken, allmän u.* — 3) a) Aktgifvande på hvarje tillfälle att tjena en annan. *Han visade mig mycken u.* — b) (har i denna bem. plur.) Tjenst, artighet, som till följe deraf bevisas någon. *Hans ständiga u. er emot henne. Visa någon en u.*

UPPMÄRKSAMMA, v. a. 1. (nytt ord) Rikta, fästa sin uppmärksamhet på något.

UPPMÄRKSAMT, adv. Med uppmärksamhet.

UPPMÄTA, v. a. 2. 1) Genom mätning bestämman ett föremål till längd, yta eller innehåll. *U. en väg, en åker, skeppsvirke.* — 2) Afmätta ett visst quantum af något. *U. 5 alnar lärft.* — Äfv. för begge bem. *Mäta upp*. — *Uppmätande*, n. 4. o. *Uppmätning*, f. 2.